YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)
25 päivänä syyskuuta 1997 *

Asiassa C-237/96,

jonka Cour d'appel de Mons (Belgia) on saattanut EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa rikosasiassa, jossa vastaajina ovat

Eddy Amelynck ym.

ja

siviilioikeudellisella perusteella **Transport Amelynck SPRL**

ennakkoratkaisun yhteisön passituksesta 13 päivänä joulukuuta 1976 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 222/77 (EYVL 1977, L 38, s. 1) sekä yhteisön passitusmenettelyn soveltamissäännöksistä ja yksinkertaistamistoimenpiteistä 22 päivänä joulukuuta 1976 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 223/77 (EYVL 1977, L 38, s. 20) tulkinnasta ja pätevyydestä,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J. L. Murray sekä tuomarit C. N. Kakouris (esittelevä tuomari) ja P. J. G. Kapteyn,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

julkisasiamies: C. O. Lenz,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies L. Hewlett,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— pääasian vastaajat Rinaldi, Boeki ja Laznicka, edustajanaan asianajaja Robert Himpler, Crainhem,

— pääasian vastaajat Poznantek, Leidensdorf, Flaks, Ak, Bromberg, Suffys, Cornet ja Szczekacz, edustajanaan asianajaja Marc Baltus, Bryssel,

— pääasian vastaaja Scapardini, edustajanaan asianajaja Huguette Remy-Libert, Bryssel,

— Belgian hallitus, asiamiehenään ulkoasiain-, ulkomaankauppa- ja kehitysyhteistyöministeriön pääneuvonantaja Jan Devadder,

— Saksan hallitus, asiamiehenään liittovaltion talousministeriön Ministerialrat Ernst Röder,

— Euroopan unionin neuvosto, asiamiehenään oikeudellisen yksikön neuvonantaja Maria Cristina Giorgi,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellisen yksikön virkamies Michel Nolin,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Ministre des Financesin, asiamiehenään asianajaja Bernhard van de Walle de Ghelcke, Bryssel, Poznantekin, Leidensdorfin, Flaksin, Akin, Brombergin, Suffys'n, Cornet'n ja Szczekaczin, edustajanaan Marc Baltus, Scapardinin, edustajanaan Huguette Remy-Libert, neuvoston, asiamiehenään Maria Cristina Giorgi, sekä komission, asiamiehenään Michel Nolin, 25.6.1997 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 26.6.1997 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Cour d'appel de Mons on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 28.6.1996 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 9.7.1996, EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla ennakkoratkaisukysymyksen yhteisön passituksesta 13 päivänä joulukuuta 1976 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 222/77 (EYVL 1977, L 38, s. 1) sekä yhteisön passitusmenettelyn soveltamissäännöksistä ja yksinkertaistamistoimenpiteistä 22 päivänä joulukuuta 1976 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 223/77 (EYVL 1977, L 38, s. 20) tulkinnasta ja pätevyydestä.

2 Tämä kysymys on esitetty rikosasiassa, jonka Belgian Ministre des Finances on saattanut vireille vuonna 1991 ja jossa vastaajina ovat tulliasiamies Eddy Amelynck ja 29 muuta henkilöä, joiden väitettiin, ilman että he olisivat esittäneet kyseisten tavaroiden tuomiseksi Belgiaan vaadittuja asiakirjoja, kuljettaneen Belgiaan ja pitäneen siellä hallussaan lokakuun 1984 ja maaliskuun 1985 välisenä aikana valmisvaatteita, joiden alkuperä oli tuntematon, vaikka ne tuotiinkin Ranskasta.

3 Syy vastaajien saamiin syytteisiin oli Belgian tulli- ja valmisteveroviraston sekä Ranskan kansallisen tulliasioiden tutkintaviraston (jäljempänä DNED) yhdessä suorittama tutkinta. Tämän tutkinnan yhteydessä DNED oli ilmoittanut 13.3.1985 teleksillä Belgian viranomaisille selvitykset, jotka perustuivat eräiden vastaajien kotona tehtyihin tarkastuksiin ja jotka kuuluivat seuraavasti:

"1. Vaatteiden (alkuperä Ranska, päämäärä Belgia, erityisesti Bryssel) vienti salakuljetuksena, arvioitu arvo ajanjaksona, jota vanhentuminen ei koske: 5 000 000 Ranskan frangia.

2. Muiden vaatteiden (alkuperältään espanjalaisia, lähtöisin Belgiasta) tuonti salakuljetuksena erilaisille pariisilaisasiakkaille, arvioitu arvo: 2 000 000 Ranskan frangia."

4 Näiden selvitysten johdosta Belgian Ministre des Finances yhtäältä saattoi vastaajat syytteeseen Tribunal correctionnel de Tournaissa ja toisaalta vaati näitä tuonteja vastaavien tullien suorittamista, koska sen vuoksi että pääasian tosiseikkojen tapahtuma-aikana sovelletuissa asetuksissa N:o 222/77 ja N:o 223/77 säädettyä T2- tai T2L-asiakirjaa ei ollut esitetty, vastaajat eivät pystyneet todistamaan, että Belgiaan tuotujen tavaroiden alkuperä oli yhteisössä.

5 Tribunal correctionnel katsoi 9.2.1993 antamallaan tuomiolla syyteoikeuden tosin vanhentuneeksi, mutta syytteessä mainitut tosiseikat toteen näytetyiksi, joten se tuomitsi vastaajista 28 suorittamaan tullit viivästyskorkoineen.

6 Vastaajista 20 kiisti vaadittujen tullien suoritusvelvollisuuden, koska tavaroiden alkuperä oli heidän mukaansa yhteisössä, joten he hakivat muutosta tähän

tuomioon Cour de Monsissa vedoten todisteena tavaroiden alkuperästä DNEDin 13.3.1985 päivättyyn teleksiin, jossa mainittiin näiden tavaroiden olevan alkuperältään ranskalaisia.

7 Muutoksenhakutuomioistuin — jonka tutkittavana on yhtäältä vastaajien väite ja toisaalta Belgian Ministre des Financesin väite, jonka mukaan T2- tai T2L-asiakirjan esittäminen oli ainoa ja yksinomainen keino todistaa tavaroiden alkuperäksi yhteisö — on päättänyt lykätä asian ratkaisemista ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

"Ovatko ETY:n perustamissopimuksen 9 ja 10 artiklan mukaisia yhteisön oikeuden asetukset N:o 222/77 ja N:o 223/77, joihin sisältyy sääntö, jonka mukaan, jollei poikkeuksesta ole säädetty, tavaran yhteisöasema voidaan todistaa yksinomaan T2- tai T2L-passitusasiakirjalla, ja ovatko nämä asetukset yhteensoveltuvia asetuksen N:o 222/77 37 artiklan 2 kohdan ja 39 artiklan 2 kohdan kanssa, joiden perusteella jonkin jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten tekemillä selvityksillä on sama todistusvoima kuin kunkin jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten itse tekemillä selvityksillä?"

8 Sanamuotonsa ja sisältönsä vuoksi kysymys on jaettava kahteen osaan.

Ensimmäinen kysymys

9 Ensimmäisellä kysymyksellään kansallinen tuomioistuin haluaa selvittää, onko EY:n perustamissopimuksen 9 ja 10 artiklan mukainen se asetuksiin N:o 222/77 ja N:o 223/77 sisältyvä sääntö, jonka mukaan, jollei poikkeuksesta ole säädetty, tavaran yhteisöasema voidaan todistaa yksinomaan T2- tai T2L-passitusasiakirjalla.

10 Tältä osin on todettava, että asetuksessa N:o 222/77 säädetään kahdesta erilaisesta yhteisön passitusmenettelystä. Niistä toista, niin sanottua yhteisön ulkoista passitusmenettelyä, sovelletaan lähinnä, kuten mainitun asetuksen 1 artiklan 2 kohdasta ilmenee, tavaroihin, jotka eivät täytä perustamissopimuksen 9 ja 10 artiklan edellytyksiä, eli tavaroihin, jotka tulevat kolmansista maista ja jotka eivät ole yhteisössä vapaassa vaihdannassa. Niistä toista eli niin sanottua yhteisön sisäistä passitusmenettelyä sovelletaan lähinnä, kuten ilmenee saman asetuksen 1 artiklan 3 kohdasta, tavaroihin, jotka täyttävät perustamissopimuksen 9 ja 10 artiklan edellytykset, eli tavaroihin, jotka ovat peräisin jäsenvaltioista tai ovat yhteisössä vapaassa vaihdannassa ja joita kutsutaan "yhteisötavaroiksi".

11 Asetuksen N:o 222/77 12 artiklan 1 kohdan mukaisesti tavaroista, joiden liikkuminen perustuu yhteisön ulkoiseen passitusmenettelyyn, on tehtävä ilmoitus T1-lomakkeella.

12 Yhteisön sisäistä passitusta koskevista todistuskeinoista säädetään asetuksen N:o 222/77 39 artiklassa ja tämän artiklan 1 kohdassa säädetään, että tällaisessa passituksessa jokaisesta tavarasta on tehtävä ilmoitus T2-lomakkeella, jotta tavaran liikkumineen voi perustua yhteisön sisäiseen passitukseen.

13 Asetuksessa N:o 222/77 säädetään tilanteista, joissa yhteisön passitusmenettely ei ole pakottava, jolloin yhteisötavaroihin, joiden liikkuminen ei siten perustu sisäiseen passitusmenettelyyn, sovelletaan asetusta N:o 223/77, jonka 1 artiklan 8 kohdassa säädetään todistuskeinoksi T2L-asiakirja, jonka sisällön tulee vastata yhteisön sisäistä passitusta koskevaa T2-asiakirjaa.

14 Lisäksi asetuksen N:o 222/77 9 artiklassa säädetään seuraavaa: "Mikäli tässä asetuksessa säädetyissä tilanteissa Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen tavaroiden vapaata liikkumista koskevia määräyksiä sovelletaan ainoastaan siinä

tapauksessa, että esitetään yhteisön sisäistä passitusta koskeva asiakirja, joka on laadittu tavaroiden yhteisöaseman osoittamiseksi, asianomainen voi pätevästä syystä saada jälkikäteen tämän asiakirjan lähtömaana olleen jäsenvaltion toimivaltaisilta viranomaisilta". * Asetuksen N:o 223/77 71 artiklassa on samankaltainen säännös, jossa säädetään, että T2L-asiakirja voidaan antaa jälkikäteen.

15 Kuten yhteisöjen tuomioistuin on todennut asiassa C-117/88, Trend-Moden Textilhandel, 7.3.1990 antamassaan tuomiossa (Kok. 1990, s. I-631, 19 kohta), perustamissopimuksen 9 ja 10 artiklassa ei säädetä mitään tavaran yhteisöaseman todistuskeinoista tai -taakasta. Näiden kysymysten sääteleminen on niissä jätetty johdetun yhteisön oikeuden tehtäväksi.

16 Näistä todistuskeinoista on säädetty asetuksissa N:o 222/77 ja N:o 223/77 siten, että jollei poikkeuksesta ole säädetty, tavaran yhteisöasema voidaan todistaa yksinomaan T2- tai T2L-asiakirjalla (ks. em. asia Trend-Moden Textilhandel, tuomion 14 kohta ja asia C-83/89, Houben, tuomio 22.3.1990, Kok. 1990, s. I-1161, 17 kohta).

17 Todistustaakan osalta asetuksen N:o 222/77 säännöksistä johtuu, että hakemukset näiden asiakirjojen saamiseksi, vaaditut ilmoitukset, muut täytettävät muotovaatimukset, mainittujen asiakirjojen esittäminen toimivaltaisille viranomaisille ja passituksen säännönmukainen suoritus kuuluvat pääsääntöisesti asianomaisille itselleen tai heidän edustajilleen (12 artiklan 3 kohta ja 13 artikla). Näitä säännöksiä asetuksen N:o 222/77 II osastossa, joka koskee yhteisön ulkoista passitusta, sovelletaan myöskin yhteisön sisäiseen passitukseen asetuksen N:o 222/77 39 artiklan 2 kohdan nojalla, jossa säädetään, että II osaston säännöksiä sovelletaan soveltuvin osin yhteisön sisäiseen passitusmenettelyyn, jollei 40 tai 41 artiklassa säädetystä muuta johdu. Lisäksi asetuksen N:o 223/77 vastaavia säännöksiä sovelletaan T2L-asiakirjaan.

18 Kuten yhteisöjen tuomioistuin totesi edellä mainitussa asiassa Trend-Moden Textilhandel antamansa tuomion 20 kohdassa, tämä säännöstö on tarpeen, jotta helpotetaan yhteisön sisäistä tavaroiden liikkuvuutta, joka on yksi yhteisön markkinoiden perusperiaatteista. Yhtenäisten ja yksinkertaisten keinojen käyttöönotto

* Suomennettu yhteisöjen tuomioistuimessa, koska EYVL:ssä ei ole julkaistu suomenkielistä tekstiä.

tavaran yhteisöaseman todistamiseksi toimijaa varten, jolle todistustaakan tavallisesti täytyy kuulua, yhdistettynä mahdollisuuteen esittää nämä todisteet jopa vasta valtiorajan ylittämisen jälkeen, on tämän päämäärän mukaista, eikä sitä siten voida pitää perustamissopimuksen 9 ja 10 artiklan vastaisena.

19 Edellä esitetyn perusteella ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että asetuksiin N:o 222/77 ja N:o 223/77 sisältyvä sääntö, jonka mukaan, jollei poikkeuksesta ole säädetty, tavaran yhteisöasema voidaan todistaa yksinomaan T2- tai T2L-asiakirjalla, on perustamissopimuksen 9 ja 10 artiklan mukainen.

Toinen kysymys

20 Toisella kysymyksellään kansallinen tuomioistuin haluaa ensimmäiseen kysymykseen annetusta vastauksesta riippumatta lähinnä selvittää sen, annetaanko asetuksen N:o 222/77 37 artiklan 2 kohdassa mahdollisuus todistaa tavaran yhteisöasema paitsi T2- ja T2L-asiakirjalla, myös "jonkin jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten yhteisön passitusmenettelyyn liittyvissä tarkastuksissa tekemillä selvityksillä".

21 Asetuksen N:o 222/77 37 artiklan 2 kohdassa, joka koskee yhteisön ulkoista passitusmenettelyä mutta jota saman asetuksen 39 artiklan 2 kohdan perusteella sovelletaan myös yhteisön sisäiseen passitukseen, todetaan, että jonkin jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten yhteisön passitusmenettelyyn liittyvissä tarkastuksissa tekemillä selvityksillä on muissa jäsenvaltioissa sama todistusvoima kuin kunkin jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisten itse tekemillä selvityksillä.

22 Tämä säännös, jossa ei suljeta pois sitä, että jonkin jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten tekemät selvitykset voivat koskea tavaran yhteisöasemaa, ei voi olla poikkeus edellä todettuun sääntöön, jonka mukaan, jollei poikkeuksesta ole säädetty, tavaran yhteisöasema voidaan todistaa yksinomaan T2- tai T2L-asiakirjalla.

23 Jos näet sivuutetaan asetuksessa N:o 222/77 nimenomaisesti säädetyt poikkeukset, kuten kuljetukset lentoteitse (45 artikla), putkia pitkin (46 artikla) sekä matkailijoiden matkatavarana (49 artikla), jäsenvaltion viranomaisten tekemiä tällaisia selvityksiä ei voida käyttää todisteena tavaran yhteisöasemasta, sillä ne johtaisivat siihen, että alettaisiin taas käyttää samanaikaisesti myös kansallisia hallintomenettelyjä, mikä tällä asetuksella juuri on haluttu välttää, kuten ilmenee sen yhdeksännestä perustelukappaleesta. Siten näkemys, jonka mukaan nämä selvitykset voisivat korvata T2- tai T2L-asiakirjan, on vastoin kyseisen säännöstön tarkoitusta, joka on, kuten yhteisöjen tuomioistuin totesi edellä mainitussa asiassa Trend-Moden Textilhandel antamansa tuomion 16 kohdassa, tavaroiden kuljettamisen helpottaminen yhteisön sisällä yksinkertaistamalla ja yhdenmukaistamalla niitä muotovaatimuksia, jotka on täytettävä sisärajoilla.

24 Tätä tulkintaa tukee lisäksi asetuksen N:o 222/77 9 artikla ja asetuksen N:o 223/77 71 artikla, joissa säädetään T2- ja T2L-asiakirjojen antamisesta jälkikäteen. Kuten yhteisöjen tuomioistuin totesi edellä mainitussa asiassa Trend-Moden Textilhandel antamansa tuomion 15 kohdassa, nämä säännökset ilmentävät yhteisön lainsäätäjän tarkoitusta muiden todistuskeinojen poissulkemisesta asianomaisen tehtävää kuitenkin helpottaen.

25 On vielä lisättävä, että asetuksen N:o 222/77 37 artiklan 2 kohdassa edellytetään, että jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten selvitykset tehdään tarkastettaessa tavaroita, joiden liikkuminen perustuu yhteisön passitusmenettelyyn, oli tämä sitten ulkoinen tai sisäinen. Tästä seuraa, että näiden selvitysten todistusvoima riippuu siitä edellytyksestä, että kyseisiin tavaroihin, jollaisista pääasiassakin on kyse, sovelletaan sisäistä passitusmenettelyä. Asianlaita ei kuitenkaan ole näin sellaisten tavaroiden osalta, joihin ei ole liitetty T2- tai T2L-lomakkeille laadittuja ilmoituksia.

26 Kaiken edellä esitetyn perusteella toiseen kysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 222/77 37 artiklan 2 kohdassa ei anneta mahdollisuutta todistaa tavaran yhteisöasema jonkin jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten yhteisön passitusmenettelyyn liittyvissä tarkastuksissa tekemillä selvityksillä.

Oikeudenkäyntikulut

27 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Belgian ja Saksan hallituksille sekä Euroopan unionin neuvostolle ja Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto)

on ratkaissut Cour d'appel de Monsin 28.6.1996 antamallaan tuomiolla esittämän kysymyksen seuraavasti:

1) Yhteisön passituksesta 13 päivänä joulukuuta 1976 annettuun neuvoston asetukseen (ETY) N:o 222/77 sekä yhteisön passitusmenettelyn soveltamissäännöksistä ja yksinkertaistamistoimenpiteistä 22 päivänä joulukuuta 1976 annettuun komission asetukseen (ETY) N:o 223/77 sisältyvä sääntö, jonka mukaan, jollei poikkeuksesta ole säädetty, tavaran yhteisöasema voidaan todistaa yksinomaan T2- tai T2L-asiakirjalla, on EY:n perustamissopimuksen 9 ja 10 artiklan mukainen.

2) Asetuksen N:o 222/77 37 artiklan 2 kohdassa ei anneta mahdollisuutta todistaa tavaran yhteisöasema jonkin jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten yhteisön passitusmenettelyyn liittyvissä tarkastuksissa tekemillä selvityksillä.

Murray Kakouris Kapteyn

Julistettiin Luxemburgissa 25 päivänä syyskuuta 1997.

R. Grass J. L. Murray

kirjaaja neljännen jaoston puheenjohtaja